

ПЕРЕДМОВА РЕДАКТОРА

Кажани є найуразливішою групою хребетних і їх частка серед червонокнижних видів є найбільшою. За результатами районування території України з точки зору поширення червонокнижних видів, до числа “гарячих” територій віднесено саме ті регіони, де сконцентрована найбільша частка видів кажанів.

Значна частина території республіки охоплена фауністичними дослідженнями вкрай недостатньо, що пояснюється як практичною відсутністю відповідних фахівців, так і відсутністю сучасних зведень. Аналіз матеріалів Часописів природи заповідників звичайно свідчить про наявність тільки 2–4 видів кажанів при очікуваних показниках таксономічного багатства близько 5–10 видів на кожну заповідну одиницю. Нові пошуки та нові цікаві знахідки можливі лише за умови активізації хіроптерологічних досліджень, поштовхом до яких, сподіваюся, стануть чергова, вже ювілейна V Теріологічна школа і ця збірка, підготовка яких відбувається в рамках загальноєвропейської ініціативи "Ніч кажанів '98".

Комплектування збірки стало можливим завдяки активній позиції усіх авторів цього видання. Жодна з праць не була відхилена, хоча частину рукописів суттєво допрацьовано. Сподіваюся, що редакційні правки авторських текстів не зашкодили розумінню основних їх доробків, і ці роботи задовольнять примхливого читача.

Ігор Загороднюк
віце-президент Українського
теріологічного товариства

Editor Foreword

Bats are the most vulnerable vertebrate, and they account the biggest part among the Red data book species. According to the results of Ukrainian territory zoning, from the standpoint of Red data book species distribution, the very regions, where the biggest bat species concentration is, were added to the number of the “hot” territories.

The significant part of the Ukrainian territory is involved into fauna researches insufficiently. This fact explains itself with a practical lack of experts as well as a lack of recent information. The material analyzing in the “Chasopys pryrody”, published with all natural reserves, usually is an evidence of 2 to 4 bat species existing, when expected indexes of the taxonomic richness gave the precise number of species about 5–10 species per every natural reserved unit. The new researches and new interesting foundations are possible only on condition of bat researches stirring up. The following, already anniversary the 5th Theriological school and these collected articles, I hope, will be an incitement to it. The preparations for them will occur keeping within the limits of All-European initiative “Bat night ’98”.

The collecting of the book became possible owing to active position of all authors of this publication. The every one of these works wasn’t changed although some of them were elaborated significantly. I hope that the editing correcting of the author's texts didn’t damaged the meaning of the main their remarks and these works satisfy every fastidious readers.

Igor Zagorodniuk
vice-president of the Ukrainian Theriological Society

СЛОВО ВІТАННЯ

Шановні учасники Теріологічної школи!

Від імені Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України дозвольте подякувати вам за те, що ви знайшли можливість взяти участь у роботі Школи і поділитись своїми останніми досягненнями у дослідженнях різних груп ссавців.

В останні роки Мінекобезпеки, незважаючи на відомі фінансові проблеми, значно активізувало свої зусилля щодо розробки і виконання проєктів, планів дій і програм, спрямованих на збереження біорізноманіття в Україні. Розроблена Національна програма збереження біорізноманіття. Значно розширилась спільна праця з іншими країнами в сфері охорони довкілля. Україна стала членом важливих міжнародних природоохоронних угод і конвенцій, включаючи Конвенцію про біорізноманіття і Бернську конвенцію про збереження дикої флори і фауни і природних середовищ існування у Європі. Завершується робота по приєднанню до Боннської конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин, її регіональних угод, Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої флори і фауни, що знаходяться під загрозою зникнення (СІТЕС).

Популяції понад ста видів ссавців, що зустрічаються на території України, знаходяться в різному стані, але, безперечно, потребують життєво необхідних заходів охорони, ефективність розробки і дії яких визначаються перш за все наявністю вірогідних і сучасних наукових даних про них. Серед ссавців одними з найбільш вразливими вважаються кажани, половина видів яких з числа тих, що зустрічаються в Україні, занесена до Червоної книги.

Загрозу існуванню видів кажанів визнали декілька років назад і на світовому рівні, наслідком чого стало занесення кажанів до переліків міжнародних конвенції і навіть заключення спеціальної Угоди про збереження кажанів в Європі. Міжнародні програми і проекти, що планується здійснювати в рамках цієї угоди, спрямовані на призупинення зменшення чисельності популяції багатьох видів кажанів в Європі і охорону ще існуючих оселень кажанів. Міжнародні акції, зокрема "Європейська ніч кажанів", які координує Секретаріат Угоди, спрямовані на покращання громадської думки про цю групу тварин і активізації подальших досліджень кажанів.

Круглий стіл з питань збереження кажанів, який присвячений 2-й Європейській ночі кажанів і планується провести в рамках V Теріологічної школи, є спробою узагальнити відомі дані про стан популяцій кажанів в Україні, окреслити існуючі проблеми і прогалини в знаннях про ці види тварин і скоординувати подальші зусилля щодо їх збереження і дослідження.

Бажаючи успіхів у роботі Школи, будемо сподіватись, що результати цієї зустрічі сприятимуть охороні і вивченню як кажанів, так і інших видів ссавців на Україні і будуть закономірним компонентом загальноєвропейського процесу збереження і відновлення нашої природи і біорізноманіття.

*Володимир Домашлінець,
канд. біол наук, головний спеціаліст
Мінекобезпеки України*